

Tolminski glas

Leto II. - Štev. 12 GLASILO TOLMINSKIH DOMOBRANCEV

Tolmin, 24. marca

... Misli ob materinskem dnevu

[Mamica je kakor zarja...]

Kadar govorimo ali pišemo o materi, je najlepše, če se spomnimo tiste znane bretonske pravljice o mladeniču in njegovim dekletu: Bil je mladenič, ki je ljubil dekle. Ta je hotela preizkusiti njegovo ljubezen in je dejala: Če me res ljubiš, pojdi in prinesi mi srce svoje matere! In mladenič je šel in izruval materi srce za svoje dekle. In lekel je po pošju, se na polni spotalknit in padel. In srce v njegovi roki, trepetajoče srce njegove matere, je s strahom vprašalo: Ali si se hudo udaril sinko moj?

Ta pravljica nam spričuje živo ljubezen in brezkončno trpljenje naših mater. One so svečenice in mučenice, one so tiste, ki jim je večni stvaritelj ob najlepšem trenutku ustvarjanja dal srce, uglašeno v nenehen in najsvelejši utrip: Bog in rod...

V leš težkih dnevi, ko je puščica trpljenja prebodla tisoč src tisoč slovenskih mater in so se od bolečine posušile solze v njihovih očeh, se spomnimo, kako so se z divjim sovraštvom zagnali Kojri v naš lep svet tudi z namenom, da nam razbijejo naše najsvetejše in najvzvišenejše, našo družino, ki je v njej od vseh začekov kraljevala mati s svojo neizmerno ljubeznijo, s svojim tihim žrtvovanjem, s svojo toplo besedo. Spomnimo se, da nam je vendar mati nekaj najdražjega in še bolj bomo slišali pesti, hoteč z našim bojem braniti tudi naše matere.

In ti mati, ki se ti je morda izneveril sin in zašel na napačno pot, čeprav si ti sama morda zanj storila vse in si v svoji ljubezni do njega trpela ob njegovem nepremišljenem koraku, naj bo sleherni tvoja beseda molitev in prošnja k Njemu, ki je vodnik vseh človeških snovanj, naj mu da milosti spoznanja in naj ga vodi na pravo pot.

In ti mati, ki morda obsojaš tiste, ki so prijeli meč za obrambo naših svetinj, spomni se, da imajo tudi ti matere, ki jih prav tako ljubijo kot ti svoje otroke. In v svoji neizmerni ljubezni jim ne želi hudega, pač pa se poglubi sama vase in razmisli in videla boš, da je njihov boj tudi boj zate. Kajti če se boš pustila voditi sovraštvu in slepoti, bo kazni, ki jo boš priklitala nad svoj narod in nad svoje otroke, strašljiva.

In mati, ki trpiš, in ki je tvoj sin na oltar domovine položil življenje, ne žaluj, zakaj v trpljenju posvečena domovina bo živeła v nove dni iz krvi mučencev. In ti novi dnevi bodo rodili novih sinov, ki ti bodo darovali vso ljubezen za tvojo žrtev.

Slovenska mati! Ohrani in prižigaj v srcih svojih otrok plamen ljubezni do naše domovine!

TITO IN TURČIJA

Poročali smo že o sporu med Titovim belgrajskim časopisjem in med turškim časopisjem. Prvega podpira krvava roka Moskve, drugega pa kapitali Anglije. Ta spor čimdalje bolj narašča in podvzema že skrajno nestrpen obseg. Eni kot drugi so pričeli kar z osebnimi napadi in razumljivo je, da Turki nikakor ne marajo molčati o Titovi preteklosti ter so že marsikaj napisali o njem kot kriminalcu in robijašu. Pa tudi njegovo sedanost, namreč njegovo komunistično diktaturo, njene krvave sadove in trpljenje srbskega naroda pod njo prinašajo kar v najbolj jasni luči. Za Titom stoji seveda Moskva in ga podpira z vsemi moralnimi in fizično razpoložljivimi sredstvi. Kajti njen namen je čisto jasan. S pomočjo krvave Brozove roke vzpostaviti na Balkanu komunistično diktaturo. Za Turčijo in njenim uradnim časopisjem pa stoji Anglija, ki je po vsem, kar se je že dogodilo v Grčiji in Beogradu, mogla spoznati namen in cilje Titove „ljudske demokracije“. Kajti ti cilji pomenijo zanjo okrnitev njenega imperija, še več, ogražanje njenega imperija, ki si je v vsej zgodovini lastil premoč nad Evropo.

Pričelo se je tekmovanje v napadih, pričela se je prava gonja enega proti drugemu, pričela se je igra, zelo nevarna igra za tiste, ki so samo orodje v rokah močnejših. In šele ta igra nam bo utegnila razjasniti, zakaj neki je stopila Turčija v vojno Moskva bo namreč velevala Titu, naj se trdno drži, naj čimdalje bolj napada, naj bo v stalni ofenzivi, in kot vse izgleda, bo isto veleval London Turčiji. Tako se bosta Tito in Turčija znašla v nepremostljivem sporu, ki se bo moral in moral izravnati samo z mečem in premočjo enega nad drugim. Režiserja tega spora — boljševidem in Anglija — pa bosta posredno uveljavljala vsak svoje težnje.

Ne bi radi prerokovali, samo opozorili bi radi na vse to, kar je že storjenega v tej igri. Tako ne smemo obiti upora komunistov v Grčiji, kamor je tudi Tito poslal svoje čete, da so se z grškimi partizani borile proti Angležem. Seveda so uporniki vsled angleške premoči morali prej ali slej kloniti. Zmaga nad uporniki pa Angležem še ni bila dovolj. Posredno po turškem časopisju so že začeli napadati Tita kot soupornika in mu očitati, da je netil in podpihoval grški upor. S tem so naredili prvi korak proti Titu. Drugi korak pa je bil storjen s tem, da se nedavno zahtevali od njega, naj umakne vse svoje čete iz Albanije.

V zahtevi je bilo cinično povedano da potrebuje Albanija manj „demokratsko“ vlado. In kaj bo tretji korak? Morda, da se mora Tito umakniti iz Črne gore, morda celo iz Beograda, morda... Igra bo šla vsekakor naprej. Kdo pa bo igro dobil, ne vemo, izkušnja iz Grčije pa nam pove, da močnejši. Moskva je — morda zavedajoč se svoje nemoči — postala potuljeno molčeča. London se je začel prefriganj dvigati iz ozadja in kdo more trditi, da ne bo s svojim denarjem kupil turških hord in jih naščuval v obo-rožen spopad s Titovimi. Nekaj korakov k temu je vskekakor storjenih. In v tem primeru bo mogla po Titu zaslužnjena Srbija pozdraviti Turke kot svoje osvoboditelje, Tito pa z ostalimi komunističnimi trinogi bo lahko samo še iz Moskve razsikal svoj komunistični bez nad Srbijo, Balkan in kapitalistično plutokracijo.

Obisk v Benečijo

Udarne desetina tolminskih borcev ee je odpravila na pohod in jo to pot mahnila kar čez Matajur in na Livek, kjer je imela svoj sedež komanda mesta Kobarida. Ko so zapele naše strojnice in brzostrelke, so vsi rdeči klukci bežali, le tisti, ki so jih potipale naše kroglice, so se ustavili in bili „osvobojeni“. Povsod, koder so hrabri „tekači“ bežali, so ležali nahrbtniki, napolnjeni z belo moko in slanino, katere so morali zaradi naglice odvreči. Roj tovarišic, ki so se kakor iz panja usule z Livka in bežale na Ravne in še naprej, smo stalno zasledovali in vso pot tja proti Benečiji so jih poljubljale naše kroglice in naše strojnice so jim pele njihovo usodo.

Benečani so nas silno veselo sprejeli in nam govorili: „Antada ostanite tukaj, da ti cigani ne bodo mogli do nas!“ Od povsod so nam prihiteli poročati, kam so bežali „cunjarji“ in kam so se skrili in še to so povedali, da niso nič „armati“. Menda so vse orožje na begu odvrgli, kajti tudi pri padlih nismo dobili drugega, kot titovko z veliko rdečo zvezdo.

Tudi počastili so nas lepo naši Benečani. Kar na cesto so nam nosili vina in jajc. Ko pa smo zapuščali njihove vasi in se s pesmijo na ustnicah vračali proti domu, so žalostno gledali za nami in nas prosili, naj se še vrnemo.

Borec iz udarne desetine.

„IZOBRAŽENCI SO Z NAMI“

Pogovor dveh možakov

V naših hribih sta modrovala dva možaka: prvi je bil odločno proti OF, drugi pa je glede tega še incal in ni vedel, ali naj to stvar pripiše hudiču ali tako veliki moderni modrosti, ki jo sam ne more več razumeti.

„Janez“, pravi prvi, „ni zlomka, da še ti pri svojih letih ne sprevidiš, da je vsa OFarija ena sama veriga nesreč in vsega hudega za naš narod. Pomisli malo, kako je bilo v deželi pred komunistično „svobodo“ in kako je danes. Marsikaj je bilo petindvajset let narobe in marsikaj je bilo narobe na svetu, odkar stoji. Toda takih peklenskih časov, kakršne so nam pripravili komunisti, naša dežela še ni doživela; niti očetje naših očetov nam niso znali pripovedovati stvari, ki jih mi na svoji koži občutimo.“

„Kor praviš, Luka, tako je v deželi, kakor da bi jo sam hudič pestil v svojih krempljih. To je okupator, okupator... Da bi ga le pregnali oni iz gozdov...“

„Kaj čvekaš o okupatorju! V zgodovini smo imeli že polno tujih gospodov, pa take reči se vendar niso dogajale. Kdo je doslej tako ropal in požigal in moril po deželi, kakor to doživljamo, odkar se tisti iz gozda ponašajo s svojimi zabritnimi umori in drugimi zločini, s katerimi bi nam radi „pomagali do svobode.“

„Po kmetijski pameti bi rekel tudi jaz kakor večina naših kmetov, da je pravzaprav vsega gorja v deželi krivo le „osvobodilno gibanje“. Toda mi smo pač kmetje in ne razumemo vsega... Naši voditelji v gozdu že vedo, zakaj so vse te žrtve potrebne. Brez krvi ni svobode, in kar se stvarne škode tiče so se zavezniki že natančno dogovorili, da nam bodo vse z obrestmi povrnil; saj se bojujemo tudi za njih koristi.“

„Ne govori mi o voditeljih. Voditelji, ki so spravili vse vrage nad našo deželo in se s tem še ponašajo ter se ti v obraz smejejo ali ti celo s smrtjo grozijo, ako jim očitaš nesrečo, ki so jo sami zakrivali, niso voditelji, ampak zločinci, ki so se zrekli, da napravijo iz nas tolpo sužnjev. Do pred par leti sem bil gospodar svojega imetja in svoje družine, danes sem pa hlapec.“

„Počasi, počasi. Tam v gozdu niso sami tolovaji. Med njimi so veljaki prve vrste. So doktorji z visokimi šolami. Tudi poštenjaki kakor zdravnik Rutar in Marušič in pisatelj Bevk in dolga vrsta učiteljev, profesorjev, odvetnikov, inženirjev itd. Pravi cvet našega naroda! Ti že vedo, kaj delajo, mi kmetje smo nazaj s kartami in moramo lepo zaupati voditeljem.“

„Bog te previdi, Janez, ti si res pravi Janez! Kdo pa ne ve, da so ti voditelji OFarske roparije in sleparije študirani v vseh hudobijah. Saj še zlodej ne bi mogel biti bolj prefrigan. Iz šole njegove farbarije in hinavske lažnivosti so morali priti, da so nas tako zaslepili, da jim slavo pojemo, ko nas tepejo z bičem kot pse ali kraške osle.“

„Luka, ni tako, saj so med njimi tudi poštene ljudje. Jaz poznam nekatere, ki

res dobro mislijo in svoj narod zares ljubijo.“

„Če je kaj poštenih med njimi in pri vsem svojem poštenju peklenski voz vlečejo, so pač neumni, kakor si ti in s teboj še marsikdo, ki še danes ne mara vedeti, da mestni škrtici še nikdar niso iskali naše sreče, ampak le naše glasove za volitve in naš denar. Poštene izobraženci v OF so poštene zapeljanci in nič več. Šola človeku ne da pameti, če je s seboj ne prinese na svet. Marsikak kmet je pametnejši od marsikaterga učenega bedaka, ki ve sto drugih reči, samo najpotrebnejših ne.“

„Pa kaj te je danes pičilo? Po tvoje torej nimamo nobenega izobraženca, ki bi bil pameten in bi ljudstvu iskreno dobro hotel?“

„Še jih imamo in ti so pri poštemem delu ne pa med postopači v grmovju. Ti so zares cvet naroda. Leta 1943. so podpisali deklaracijo proti komunistični OF.“

„Tako podpisovanje je lahka reč. Dela in žrtev potrebujemo... In te najdeš pri naši osvobodilni vojski.“

„Te najdeš v NOV le kot prostake, ki so po večini zapeljanci in nesrečne žrtve. Inteligenca v tej vojski pa noče nič slišati o žrtvah, ampak sanja samo o oblasti, ki jo bo prevzela nad obubožanim in usuznjenim narodom.“

Inteligenca, ki doprinaša žrtve, je tista naša izbrana plast razumnikov, ki je slišala obupni krik slovenskega kmeta in delavca in mu stopila s puško ob stran v domobranskih vrstah, da prelije, če treba, tudi kri za narod, iz katerega je izšla.“

„Luka, Luka, ti si brez klobuka, nisi pa brez pameti. Bo pa že tako, da mi ostali imamo najbrž res klobuk na glavi, a le malo pameti... Bo treba to stvar premisliti.“

„Janez, le hitro to stori...“

Širite „Tolminski glas“

GROLOVA IZJAVA

Ministrski podpredsednik Milan Grol je, predno ga je dal Tito ubiti, izjavil, da je Titova vlada komunistična. Dejal je, da s tem, da je tudi on v to vlado vstopil, nikakor ni rečeno, da je komunist. Njegova mnenja in sodbe da se marsikdaj in v marsikateri stvari ločijo od onih, ki jih zastopa Tito. Pristavil je, da upa, da bo s svojim vstopom v to vlado mogel v marsičem svojemu narodu pomagati, ker čuti, da ima zaslombo v njem.

Ker je Tito videl, da pridobiva Grol s svojo protititovsko politiko med srbskim ljudstvom čimdalje več simpatij, se je tega prestrašil in se zbal, da ne bi nastal proti njemu celo upor, zato je dal Grola ubiti. Vse seveda čisto v smislu Titove „demokracije.“

Klic slovenskih staršev

Mi vemo, da je v gozdovih veliko takih, ki bi iz srca radi živeli mirnega in človeka vrednega življenja na svojih domovih, ki bi iz srca radi k svojim staršem, dragim bratcem in sestram, pa tega ne upajo storiti. Mi vemo tudi zakaj ne upajo. Eni samo iz strahu pred zverinskimi politikomisarji, drugi iz obzirnosti do svojega doma; tolovajska roparska banda namreč preli vsem, da jim uniči popolnoma vse, če bi se kdo drznil zbežati. Vsa čast fantom, ki hočejo dobro svojim domačim, ki bi še radi namesto kolektivnega doma svoj lasten dom, vendar kolikor moremo doslej ugotovili se banditi prav malo ozirajo na to „obzirnost“ ter ropajo vsevprek. Zato je nam vsem, ki bi želeli imeti zdravih in nepokvarjenih otrok, privrela vroča želja iz srca, da bi se vsi listi ki jih je slepljiva propaganda odpeljala od doma, čim prej brez vsakih pomislov vrnili nazaj. Mi ne moremo dopustiti, da bi se naši otroci borili proti svojemu narodu, da bi krivično sodili nedolžne, ko jih k temu navajajo največji naši in tuji izpriječenci, ter si kopal našo strašno obsodbo. Kako moremo pustiti, da vi, naši otroci ropate z roparji in za roparje naše imetje in pogublajte sebe. Če ste kdaj ubogali svojo jokajočo mater, jo ubogajte sedaj, ko vam kliče vsa obupana; vrnite se, zapustite vrste zločinskih komunistov, naših in slednjich tudi vaših morilcev. Vaši starši so vas učili ljubiti dom, Boga in svoj narod, zato vas prosimo: z roparji ne ropajte, z bogokletniki ne ubijajte, s komunisti ne uničujte nas, sebe in svojega naroda, temveč ljubite... in prizanesite nam in našemu narodu!

Stoji na Bregu dekle

Stoji na Bregu dekle,
oj Lidja Poberaj,
ki rdeča je in mōra
in s pametjo nazaj.

Da zmaga le svoboda
ti dela noč in dan,
največja je prismođa,
kar jih ima Solkan.

Naj dela, Poberajka,
samo še kratek čas,
saj kmalu z Brega shajka...
Pozdrav! – Tolminski glas!

Pobirala je davke,
hodila s kraja v kraj,
velike je opravke
imela – dirindaj!

Še vedno dela zvesto,
da bo na zemlji raj,
večkrat pritoče v mesto –
vemo že mi, zakaj.

MOSKVA IN TURČIJA

Urednik turškega dnevnika „Tanin“ piše v zelo obširnem članku o odnosih med Angloamerikanci in boljševiki in o stanju v po Sovjetih zasedenih deželah med drugim tudi tole: „Po zadnjih vesteh, ki so nam znane, smo mogli ugotoviti, da je Anglija preveč okupirana in nad vse zaskrbljena zaradi obupnega stanja, ki vlada v Romuniji. Združene države pa po zaključkih Krimskje konference hočejo na vsak način doseči, naj bi se zavezniki med seboj pomenili o tem, kako naj zboljšajo stanje v Romuniji in kako naj uredijo njeno notranjo politiko. Jugoslavija, Romunija in Poljska so takorekoč izolirane in zaprte dežele.“

Moskva je prekinila prijateljsko pogodbo s Turčijo. Zunanji minister Molotov je izjavil turškemu poslaniku v Moskvi, da zaradi velikih sprememb v politiki, ki so se zgodile zadnje čase, ne more rusoturška pogodba o prijateljstvu več ostati taka, kot je bila, ampak bi jo bilo treba na vsak način izboljšati.

Prvi komentarji k temu pravijo, da bo s tem nastopila sploh prekinitev odnosov med Turčijo in Sovjetsko zvezo.

Po Evangeliju...

Hozana sinu Davidovemu!

(Mat. 21., 9.)

Zelo slovesno so Judje sprejeli velikega čudodelnika, ko je krotak prihajal na oslici v sveto mesto. Saj so že marsikaj slišali o njem, mnogi so pa sami imeli priložnost poslušati njegove čudovite nauke ter videti na lastne oči njegove čudeže. Zato so vsi navdušeni razgrinjali pred Njim svoja oblačila; drugi so sekali vejice z dreves in jih stlali po poti. Množice pa, ki so šle pred Njim so vzklikale: Hozana sinu Davidovemu!

Neverjetno! Ista množica je nekaj dni pozneje kot obsedena vpila pred rimskim poglavarjem Pilatom: Križaj ga, križaj ga!

Kako je vendar spremenljivo razpoloženje mase, kako se je da nahujskati, zapeljati, omamiti, oslepiti. Danes te bo do neba povzdigovala in te pretirano povelečevala, jutri pa te do pekla ponižala in ugonobila.

Tako je bilo za časa Kristusa, tako je še dandanes.

Mlad kaplan je prišel v župnijo kot župni upravitelj. Med ljudmi je zavladalo neverjetno navdušenje zanj, vse ga je hvalilo in občudovalo: Takega še nismo

imeli! Kako vnet zagovornik je naših narodnih pravic! Kako domač in prijazen z vsemi! Pa kakšen narodnjak! Hozana!

Toda prišli so časi, ko se se podtalno začele širiti pogubne zmote, čudna načela, krivični nauki. Župni upravitelj je opozoril svoje vernike na nevarnost komunističnega gibanja, ki se je skrivalo po OF.

In krivi preroki so bili takoj na delu: Nahujskali so ljudstvo, da je duhovnik kapitalist, da je proti ubogemu, delavnemu ljudstvu, da je izdajalec narodne svobode. In glej mnogi so za njimi ponavljali: Izdajalec! Izdajalec! Če ne z besedo, vsaj dejansko so kričali! Križaj ga! Z lažmi in obrekovanjem, s premišljeno ali nepremišljeno besedo so mu pripravljali pot križanja, mučenja in smrti...

„Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega!“ Tako se je zaman opravičeval Pilat, da bi varal samega sebe ter pomiril svojo strašno vest. A po njegovi vesti je nekaj glodalo, glodalo...

Tudi mnogi Pilati dadasnjih dni, da o razbojnikih sploh ne govorimo, se bodo tem bolj opravičevali, čim bolj se bodo bližali večnosti: „Mi smo nedolžni nad krvjo duhovnika!“ Ne, niso nedolžni! V njih notrini se nekaj kotali težko kot kamen. Nedolžna kri bo prišla nad nje in njihove otroke.

IZ ZUNANJEGA SVETA

AMERIKA

Zveza srbskih izseljencev v Ameriki je poslala prezidentu Rooseveltu spomenico s prošnjo, naj bi Amerika poslala čimprej zavezniško komisijo v Srbijo. Srbi v Ameriki pričakujejo, tako je pisano v spomenici, da bo ta zavezniška komisija nadzorovala volitve v parlament. Nadalje je v spomenici tudi obtožba zoper Tita in zoper vsa njegova grozodejstva, ki jih počenja nad ubogim srbskim narodom.

Po mnenju odločujočih krogov je ta spomenica vzbudila v Ameriki izredno globok vtis, kakšen pa bo odziv Roosevelta na to, se še ne ve.

* * *

Kar se tiče poljskega vprašanja, so iz Washingtona sporočili v Moskvo, da bi na vsak način radi razrešitev vprašanja o sestavi poljske vlade. Pristavili so tudi, da Amerika in Anglija želita, naj bi to vlado sestavil poljski begunski predsednik Mikolajczyk.

ANGLIJA

Britanski vojaški atašé v Beogradu je zahteval, da Tito takoj odstrani svoje čete z albanskega ozemlja. Angleška vlada je odklonila priznanje tako imenovanega albanskega narodno osvobodilnega odbora in sicer s tem, češ da albanski narod za enkrat še ne nudi nobenih garancij, da bi se sam znal vladati. Istočasno je bila iz Anglije odposlana v Albanijo posebna vojaška komisija.

ZAROTA KOMUNISTIČNE PARTIJE

na Primorskem

5. Odnosi med partijo in vero.

Razni vrhovi OF in brezštevilni nižji govorniki, vse partizansko časopisje, brošure in letaki so sto in stokrat zagotavljali popolno versko svobodo. „Vera bo svobodna! Mi smo za svobodo vesti! Vera je privatna stvar in vsakdo jo bo svobodno izživiljal! In da bo garantirana svoboda vesti, hočemo ločitev Cerkve od države in šole od Cerkve“...

Ubogo primorsko ljudstvo niti ne sanja, kaj pomenijo znanstveno ti tehnični izrazi in kako so bili ti nauki od raznih papežev uradno obsojeni kot brezverski in brezbožni. Ljudstvo je vzelo v svoji otroški naivnosti te izraze za slovesno zagotovitev, da bo smelo tudi v bodočnosti nemoteno in svobodno živeti po svoji veri. Kako pa komunizem tolmači te izraze, vedo vsaj deloma naši partijci, zlasti oni okrajnih in okrožnih celic, katere kličemo za pričo, da je gola in neizpodbitna resnica, kar tu ugotovljamo:

Primorski komitè je izdal glede sprejema vernih ljudi v partijo in glede razmerja do vere v partijskih celicah naslednje nepreklicne in nespremenljive odredbe:

1. V krajevno partijsko celico se smejo sprejeti tudi verni ljudje! Če pa v doglednem času, ki je potreben za njihovo

komunistično preusmeritev, prav nič ne popustijo na vernosti ali celo pokažejo, da bodo ostali enaki tudi v bodočnosti, se izločijo iz celice. To naj se zgodi na neopazen način, tako da se več ne vabijo na partijske seje. Glede verskega prepričanja in verskega udejstvovanja, naj se pove krajevnim partijcem, da je vera privatna stvar, da so svobodni živeti po svoji veri, a da je vera (in tu je strup!) zadeva zgolj čustva in navad, zato da je bolj pametno ne verovati. Sicer pa naj vsakdo dela po svoje.

2. V okrajno partijsko celico se smejo sprejeti samo oni, ki so že odpadli od vere ali vsaj kažejo znake, da so zato godni. Kdor koli bi hotel še naprej obraniti versko prepričanje, naj se ga formalno izključi iz okrajne celice, a naj se mu ne pove pravi vzrok. Glede verskega prepričanja in verskega udejstvovanja naj se okrajnim partijcem jasno pove, da Boga ni, da je vera samo mamilo in opij za narode in strašilo, s katerim varajo duhovniki in kapitalisti neuko ljudstvo in si ga držijo v krempljih. Vera je plod buržujskih predsodkov, ki bodo sami od sebe skopneli, ko se splošno uvede nov socialno-gospodarski red.

3. V okrožno partijsko celico se smejo sprejeti samo ateisti. O Bogu in veri tu ni več govora, razen v slučaju, ako se bodo razsvetljevali ljudje, da bi odvrgli vse verske predsodke.

V tem pravcu je šlo in gre vse komunistično delovanje. Načrten namen je,

zapeljati primorsko ljudstvo v splošen odpad od vere in od Boga. Prikazati bo treba Katoliško Cerkev kot trdnjavo rimske miselnosti in italijanskega imperializma! Zatorej, če bo naš vernik hotel biti Slovenec, ne bo smel biti katolik in papežnik. V tem smislu usmerjena gonja bo nastopila pozneje, ko bo politični moment zato zrel. Zaenkrat naj se prične gonja proti škofu, ki je tujejezičnik in tujec ter nam sovražnega mišljenja.

Še en resničen dogodek. Bilo je na „tečaju“, kot jih držijo partizani za svoje funkcionarje, menda na Vojskem! Kakih 50 ljudi, med njimi večina tovarišic, je bilo zbranih. Predavali so razni razsvetljeni učenjaki. Pa je tovariš govornik povedal med drugim:

„Sedaj še beseda o veri in Bogu! Tovariši in tovarišice, Boga ni! Ni Bog ustvaril nas ljudi, ampak mi ljudje smo ustvarili Boga. Ustvarili smo ga, ko smo ga naslikali na steno ali na platno; ustvarili smo ga, ko smo ga izklesali na lesu križa ali upodobili v marmornatem kipu; ustvarili smo ga v svoji domišljiji, čustvu, srcu... Bog je zatorej samo naša tvorba, samo naša namišljena utvara, predstava, izmišljotina. Izven nas ali nad nami pa ni Boga! Boga ni!“...

Tovarišice so vse blede, s široko razprtimi ustmi poslušale to bogokletno govorjenje, preko lic pa so jim drsele solze...

Uboga naša mladina!

(Se nadaljuje).

ZANIMIVO ZA VSE

KRMIN. Zakaj Krmin? Predno so furmani zavili v Brda, so tam krmili konje. Krmin spominja preveč na Cormons, Torej, k stvari. Tudi sem pride nekaj števil slovenskih časopisov, toda premalo. Prodajalec si sicer skrbno zapomni kam in komu grede listi, a to ljudi ne moti, da ne bi vse pokupili. Bajе ima nalog, kajti čemu bi sicer toliko spraševal. Radi bi, da bi dobival več listov in jih postavil na vidno mesto!

BRIŠKE REPUBLIKE. Gospodarske komisije so zelo delavne. V današnji krizi ali konjunkturi ima dobiček tisti, ki prodaja. Zato te komisije pridno skrbijo za izvoz. Prodaj, ko vsi kupujejo; kupi, ko vsi prodajajo.

Tudi načrt za velevažne prometne zveze je že pripravljen. Pri Kobalarju bo železniška postaja. Izvažali bodo iz Brd: žito (5 tisoč stotov) v Rusijo, živino na Dolenjsko, krompir v Gore, čebulo laškimi divizijam (2 vagona), vino in dežnike na Kranjsko, kokoši v Cerkuo, ljudi pa po najkrajši poti na oni svet.

MEDANA. Čudne stvari se gode, da komaj bi veroyal človek... Neka bolničarka je odkopala živega pokopanega „lovca“ in to pod nemško kontrolo. Zalka in Vera, zakaj sta „sodelovali“? Ne bojte se! Saj tovariši niso ničesar videli. Ko ste odkopovali zemljo pri Paulovih negah, so vama Nemci nasvetovali, da pojdite stran, ker je nevarno. Res, nevarno! Če bi vaju tovariši videli v sodelovanju!

Malo komentarja: Paulo Rus je ubil nemškega vojaka v vasi, potem pa se je junaško zari v zemljo. Pri odkopavanju so pomagale tudi tovarišice, ki so znale povedati, da je bil Paulo lovec. Sedaj je ta večkratni morilec v Nemčiji, prav tako kot tisti fantje, ki so se prostovoljno javili Nemcem, potem ko so dezertirali od partizanov.

TOLMIN. 12. III. zvečer je nosil Miklavž po Tolminu. Žal, da so bile vse dobre papirnate. Revež se je gotovo utrudil, ker je premeril dolgo pot prav iz Čadrga. Tolminci so bili tega Miklavža zelo veseli. Posebno Tolminke! Škoda, da je Miklavž zamudil 8. marec, »praznik vseh slovenskih žena«. Mnogo Tolminke se je spraševalo, zakaj ravno 8. marec. Pa so se spomnile: Poglejmo v Titov koledarček! In vprašanje je bilo rešeno.

Na ukaz ušivih gmarskih tovarišev so „lepe“ Tolminke začele pripravljati zastave, da bi zgleдал vhod tovarišev v Tolmin čim slovesneje. V petih dneh mislijo namreč že priti v Tolmin. Lep sprejem je torej zajamčen, tovariši pa sumljivo dolgo odlašajo. Tolminke so se začele bati poloma, kajti celo iz radia London so zvedele, da mora Tito umakniti svoje čete iz Albanije, in se boje, da jih ne bo moral umakniti tudi iz Beograda. Kajti v tem skrajno slabem položaju jim res ne bo preostalo drugega — če že domobrancev ne marajo priznati da bodo priznale vsaj „smrkavega“ Petra. To pa bi zanje pomenilo kapitulacijo, kajti Peter gotovo ne bo priznal svobodo ljubezni.

ČADRG. Nemška patrolja je pri nas ujela partizanskega kurirja, ki je bil doma iz Smaști pri Kobaridu. Sedaj leži ranjen v Tolminu.

ČIGINJ. Letaki na letake! In vsi bi radi popularizirali Tita. Kako ga povečujejo in ovkovečili so ga za narodnega heroja. Na enem letaku je bilo napisano, da je Tito že zmagal. Mi pa ne vemo, če je Titov več, ali kaj, kajti pri nas se njegova zmaga nič ne pozna.

KOBARID. Tudi tev. Komar Dana je čitala v Tolminskem glasu, kako tovariši v Cerknem kuhajo porodnicam kurjo juho, zato jo je še sama mahnila tja. Ljudje vidijo, kako zna tudi iz poštenih deklet OF narediti vse, kar je slabega. Zaradi tega postajajo pametni.

Ko je Dana odhajala, ji je nekdo voščil: Bila dvojčka!

KANAL ob SOČI. Iz vasi Ročinj so bile poklicane na občino v Kanalu tri osebe, ki so nam vsem prav dobro znane kot vnete simpatizerke in zagovornice OF. Šlo je namreč za to, komu naj bi v Ročinju dodelili živilske nakaznice. Te tri osebe so seveda imenovalе same rdeče simpatizerje, čeprav imajo mnogi od njih veliko premoženje in velike kmetije.

Porovan Slavica, ki je odšla v grme, se je menda začela tam dolgočasiti, zato bi rada še vse druge spravila v NOV. Zato je prišla zadnjič s tolovaji v vas mobilizirat fante, a ji je — žali Bog — že prvi kar skozi okno ušel ter tekkel na postajo obvestit vojake, ki so seveda takoj odprli ogenj. Slavica je s komisarjem in drugimi tolovaji vred tako bežala, da bo to v Kanalu prišlo kar v pogovor.

Tudi Rino, ki je bil na občini in je tam zelo skrbel za tovariše, je moral pobegniti. Tov. Tončetu Opaltarjevemu je napravil ponarejene dokumente, ko je bil ta zajet. To se je zdaj razvedelo in ubogi Rino se mora skrivati nekje v bližnji okolici.

Žbogar Angel — domobranski dezertter — je padel te dni na Banjščicah. Osvobodilna vojska pa ni premogla toliko desk, da bi mu naredili dostojno krsto. Morali so iti na njegov dom, kjer so v kuhinji razdrli pod in iz tistih desk naredili krsto.

POLJE pri ŠENTVIŠKI GORI. Dva tolovaja sta sama povedala, da so četniki obkolili Gradnikovo brigado in da sta od clega bataljona imela samo ona dva tako srečo, da sta ubežala. Kaj sta neki k temu rekla Azjebovka in Pidrovski, ki sta v naši vasi najbolj zagrizena delavca za NOV. Nič, žrtve morajo biti!

LOGJE pri BREGINJU. K nam so prišli tolovaji, ki so se preoblekli v uniforme Kozakov ter so prav pošteno izropali celo vas. Ljudje so hitro pogruntali, kdo da so, kajti ves čas so molčali, da jih ljudje ne bi spoznali po govoric. Pa tudi iz tega so mogli ljudje spoznati, kdo so ti „Kozaki“, ker so oropali samo tiste hiše, ki niso za partizane.

ROČINJ. Tov. Eli (Fani Krajnik) in njen mož Ivan nas prideta večkrat obiskat. Kadar prideta ti dve zverini, nam vedno odneseta ali maslo ali moko ali krompir ali pa odpe-ljeta našo živino. Če pa ljudje Eli vprašajo,

kaj pri tolovajih dela, jim takole odgovori: „Gare na kamand pišem.“

Strgar Lambert je bajе odšel v oficirsko Titovo šolo na Gorenjsko.

Pred kratkim nas je prišla obiskat tudi desetina tolminskih borcev in teh naših poštenih slovenskih fantov smo bili zelo veseli. Samo tov. Silva je rekla takole: „Če bi imela puško, bi takoj streljala nanje in jih ne tako zijala, kot delate vi“. Mi pa že vemo, koga radi gledamo in smrkava čeča nam ne bo solila pamet. Gleda naj rajši, da se ne bo puška nekoč obrnila proti njej, kar se zelo rado zgodi.

KOBARID. Neko dekle iz Šentviške gore nas je vprašala, če smo tolminski domobranci res tako obupani, kot je to pripovedovala na Gori neka gostilničarka iz Kobarida, ki je prišla obiskat moža in sina, oba partizanska razbojnika. Takole je rekla: „Tudi v našo gostilno zahajajo domobranci. Oblečeni in obuti so sicer dobro, a obupani so popolnoma“. Radovedni smo, kako je obupana šele ona, ko vidi, da ji bo pri tolovajih moža in sina vrag vzel. Kajti, kakor se sliši zadnje čase, prede Titu trda v tujini in domovini. OF torej propada, njen mož ne sme domov, ker če ne drugi, bi ga sami domačini ubili, ni čudno, če je gospa obupana.

Kobariški terenci in terenke se tudi zelo potrudio, da čimprej strgajo s sten plakate, ki jih mi nalepimo.

VSAKEGA ZAVEDNEGA SLOVENCA
NA PRIMORSKEM NARODNA, SO-
CIALNA IN KRŠČANSKA DOLŽNOST
JE, DA KUPI ČIM VEČ TABLIC
KNJIŽNEGA SEJMA SOC. POMOČI
NA PRIMORSKEM

PRAPETNO pri GORI. Slavní tolovaj Stanko Klokov je imel pred kratkim veličasten govor na mitingu. Govoril je dve uri in pol. Čvekal je tako dolgo, da so vsi poslušalci svobodno morali poslušati, a so večinoma dremali. Kar je kvasil, bi komandant vse v enem stavku povedal, to je: Ker je nas za zmago premalo, zato imejte radi tudi italjanske tovariše, ker oni so naši bratje in se borijo z nami ramo ob rami za našo svobodo.

Enega pa je Stanko le imel, ki mu je pritrdir: To je bila Golobovčeva Vida, ki mu je dostavila še tole: Tvoja pokojna sestra, junakinja Marija (znana morilka Marija Ana Klokova! Op. ur), kakor tudi jaz in moje tovarišice smo že preje imeli ožje stike z italjanskimi badoljanci orožniki prav res rano ob rami in smo tega že vajene. Pa ste nas pred dvema letoma strahovali, da nas ostrizete in ste nekatere tudi ostrigli. Pa smo ljubezni z Italjani že vajene, kako se boste tega pa vi naučili? Pa se morate, da bomo res bratje in tovariši!